

Investigating the government mechanisms of promoting the cultural diplomacy of the Islamic Republic of Iran in modern Syria

Rahbar Taleihur¹

Mohammad Khodavirdi²

Abstract

In the developments of recent decades, cultural diplomacy has found a special place in the field of international relations in order to improve relations between countries. Cultural diplomacy, as a tool of foreign policy of countries that is in charge of the art of promoting and developing culture, has a great impact in providing the fields of joint cooperation and recognizing and introducing cultures and exchanging cultural values and consolidating and stabilizing good relations between governments. Therefore, the purpose of the current research is to determine the government mechanisms for promoting the cultural diplomacy of the Islamic Republic of Iran in modern Syria, and the research question is proposed as follows: What are the government mechanisms for promoting the cultural diplomacy of the Islamic Republic of Iran in modern Syria? In this research, the descriptive-analytical method has been used. The statistical population of the research included 20 international relations professors and experts in the qualitative part, and 80 cultural managers and consultants in the quantitative part. The results of the research show that the government mechanisms of promoting cultural diplomacy c. A. Iran in modern Syria includes financial mechanisms, scientific and academic mechanisms, tourism mechanisms, cultural mechanisms, and cultural mechanisms were determined to be the most important mechanism in their ranking. And the indicators of cultural mechanisms, in order of ranking, included the following: holding cultural weeks, publishing Persian books, publishing Persian newspapers and publications, establishing Persian book sales centers, establishing Iranology and Shia studies centers in Syria, and providing the necessary facilities to increase access to Iranian cultural products for the Syrian people, and holding scientific and cultural meetings .between the two countries

Keywords: government mechanisms, cultural diplomacy, Islamic Republic of Iran, New Syria

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

1- Associate Professor of International Relations, University of Mohaghegh Ardabili, Tehran, Iran

R.talei@mau.ac.ir

2- PhD student at National Defense University

taleihur10@yahoo.com

شناسایی سازوکارهای دولتی ارتقاء دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه نوین

رهبان طالعی حور^۱

محمد خداویردی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۱۵

چکیده:

در تحولات دهه‌های اخیر، دیپلماسی فرهنگی در عرصه روابط بین‌الملل، در راستای بهبود روابط و مناسبات فی‌مابین کشورها جایگاه ویژه‌ای یافته است. دیپلماسی فرهنگی به عنوان ابزار سیاست خارجی کشورها که هنر ترویج و توسعه فرهنگ را برعهده دارد، در فراهم‌آوردن زمینه‌های همکاری‌های مشترک و شناخت و شناساندن فرهنگ‌ها و تبادل ارزش‌های فرهنگی و تحکیم و تثبیت روابط حسنه میان دولت‌ها تأثیر بسزایی داراست. براین اساس هدف از پژوهش حاضر، تعیین سازوکارهای دولتی ارتقاء دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه نوین بوده و سوال تحقیق به این صورت طرح شده است که سازوکارهای دولتی ارتقاء دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه نوین کدامند؟ در این پژوهش از روش توصیفی - تحلیل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل ۲۰ نفر از اساتید و صاحب‌نظران روابط بین‌الملل و همچنین در بخش کمی شامل ۸۰ نفر از مدیران و رایزنان فرهنگی بوده‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که سازوکارهای دولتی ارتقاء دیپلماسی فرهنگی ج.ا. ایران در سوریه نوین شامل سازوکارهای مالی، سازوکارهای علمی و دانشگاهی، سازوکارهای گردشگری و سازوکارهای فرهنگی بوده که در رتبه بندی آن‌ها، سازوکارهای فرهنگی مهمترین سازوکار تعیین گردید و شاخص‌های سازوکارهای فرهنگی به ترتیب رتبه بندی شامل موارد زیر بود: برگزاری هفته‌های فرهنگی، انتشار کتاب‌های فارسی، انتشار روزنامه و مطبوعات فارسی، ایجاد مراکز فروش کتب فارسی، ایجاد مراکز ایران شناسی و شیعه‌شناسی در سوریه و ارائه تسهیلات لازم جهت افزایش دسترسی به تولیدات فرهنگی ایران برای مردم سوری، برگزاری نشست‌های علمی فرهنگی میان دو کشور.

۱- دانشیار روابط بین الملل دانشگاه محقق اردبیلی (نویسنده مسئول)

R.talei@mau.ac.ir

۲- دانشجوی دکترای دانشگاه عالی دفاع ملی

taleihur10@yahoo.com

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

کلیدواژه ها: سازوکارهای دولتی؛ دیپلماسی فرهنگی؛ جمهوری اسلامی ایران؛
سوریه نوین؛

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

مقدمه

سیاست خارجی یک کشور از مهمترین بخش های حکومتی به شمار می رود که در پی تامین اهداف و منافع ملی و حیاتی خود در نظام بین الملل است. سیاست خارجی که از آن به عنوان راهنمای عمل یک کشور در دنیا یاد می شود مجموعه ای از اهداف بین المللی و راه های رسیدن به آن ها را دربر میگیرد و تمامی مراحل آن از تصمیم گیری تا اجرا متأثر از ارزش ها و اعتقادات، زمینه های تاریخی و فرهنگی، تصویر کلی از سیاست بین المللی، برداشت ها و ایستارها، مشکلات داخلی و افکار عمومی، نیازهای داخلی، ساختار نظام بین الملل می باشد. دستیابی به اهداف سیاست خارجی نیازمند ابزارهای خاص خود است. که این ابزارها با مفهوم دیپلماسی گره خورده است. باور بر این است که دیپلماسی ابزار مدیریت صحنه سیاست خارجی است که دولت ها به آن تکیه می کنند و نمی توان بدون دیپلماسی، برای سیاست خارجی معنا و کارکردی متصور شد.

دیپلماسی از آن دسته از مفاهیمی است که در ادوار تاریخی گوناگون دست خوش تحولات محتوایی و معنایی شده است که در قالب دیپلماسی سنتی و عمومی مطرح بوده است و دیپلماسی فرهنگی یکی از مهم ترین نوع دیپلماسی عمومی محسوب می گردد. دیپلماسی فرهنگی به عنوان یکی از روش ها و الگوهای موثر در فهم مشترک میان دولت ها و ملت ها بی تردید از قابلیت های گسترده ای در جهت نزدیکی میان ملل، صلح گرایی و البته حداکثر سازی منافع و اهداف ملی در پهنه سیاست خارجی برخوردار است. به ویژه با تغییرات پارادایمی صورت گرفته در دیپلماسی و سیاست خارجی از دهه ۹۰ میلادی و حرکت آن به سوی فرهنگ گرایی و فرهنگ محوری در روابط خارجی و نیز طرح مباحثی چون قدرت نرم و دیپلماسی عمومی و مخاطب قرار دادن ملت ها این اثر گذاری به مراتب از جایگاه بالاتری برخوردار است.

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲

شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

ایران و سوریه از گذشته روابط سیاسی و دیپلماتی فعال و پایداری با یکدیگر داشتند که در جنگ حدود هشت ساله این رابطه‌ها گسترش پیدا کرده، به طوری که جمهوری اسلامی در مجامع بین‌المللی از حق این کشور در موضوعات مختلف دفاع کرده است. ایران در طول بحران سوریه قبل از هر نشستی با طرف‌های خارجی، آخرین تحولات در این کشور را با طرف سوریه بررسی می‌کند و بهترین تصمیم دو جانبه را با یکدیگر می‌گیرند. این نشست‌ها سبب گسترش روابط دیپلماتی میان ایران و سوریه شده به طوری که در گفت و گوهای سیاسی ایران با موضع این کشور در مجامع بین‌المللی نتایج مثبتی به همراه داشته است. در سال‌های اخیر که کشور سوریه یکی از مهم‌ترین کشورهای مورد هدف در سیاست خارجی ایران بوده، اهمیت دیپلماتی فرهنگی ناظر به این کشور بیش از پیش نمایان گردیده است. دغدغه نویسندگان از انجام این پژوهش این است که با توجه به اهمیت بالای دیپلماتی عمومی در شکل دهی به افکار عمومی و افزایش امنیت و قدرت یک کشور، به نظر می‌آید جمهوری اسلامی ایران در بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها در کشورهای که قرابت فرهنگی نزدیکی با ایران دارند از جمله کشور سوریه، اهتمام لازم را به کار نبسته است، که تعیین سازوکارهای دولتی دیپلماتی فرهنگی در سوریه بعد از شکست گروه‌های تروریستی از جمله داعش در آن کشور هدف اصلی در این پژوهش است. در خصوص اهمیت ضرورت پژوهش می‌توان گفت؛ بی‌توجهی به این مهم می‌تواند موجب سردرگمی نهادهای دیپلماتی فرهنگی کشور در تحقق مأموریت‌ها، کاهش نفوذ فرهنگی، فکری و اجتماعی ایران در سوریه و در نهایت باعث از دست دادن جایگاه فرهنگی ج.ا. ایران در سوریه شود و پرداختن به این قبیل پژوهش‌ها می‌تواند موجب تقویت مولفه‌های دیپلماتی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه گردد.

۱- پیشینه تحقیق

مستوفی شربیانی و برزویی (۱۴۰۳)، در مقاله‌ای با عنوان «کارکرد دیپلماتی فرهنگی ایران در پاکستان» مطالعه موردی: دوره رایزنی شهید رحیمی، به این نکته اشاره کرده‌اند که اقبال مردم به خانه فرهنگ، الگوگیری همکاران از شهید رحیمی، ترویج زبان فارسی، افزایش وحدت بین مسلمانان مولتان، افزایش نگاه مثبت مردم پاکستان به جمهوری اسلامی ایران از آثار مترتب بر دیپلماتی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در پاکستان بوده است.

بهزاد نسب و برزویی (۱۴۰۲)، در مقاله ای با عنوان «فرصت ها و چالش های دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه؛ با تمرکز بر جریان های فرهنگی فعال در این کشور»، به این نتیجه رسیده اند که چالش ها در چهار محور «زمینه های فعالیت جریان های فرهنگی»، «ویژگی های فرهنگی سوری ها»، «عملکرد نهادهای فرهنگی ایران» و «جریان های رقیب یا معارض» بوده و فرصت ها هم شامل «زمینه های فعالیت جریان های فرهنگی»، «ظرفیت های فرهنگی جامعه سوری»، «جریان های موافق همراه با ایران» و «رویکردهای فرهنگی ویژه» است.

اربابی (۱۳۹۹) در مقاله ای با عنوان «گسترش دیپلماسی فرهنگی ایران با کشورهای عراق، سوریه و افغانستان و تأثیر آن بر امنیت ملی» به این نتیجه رسیده است که امروزه مفهوم امنیت ملی از نظامی گری فاصله گرفته و معنا و مبنای جدیدی یافته که با نگرش های سنتی متفاوت است؛ و سیاست گذاران و خطی مشی سازان باید با توجه به مطالعات عمیق تاکید بر دیدگاه های غیرنظامی مربوط به امنیت ملی، اقدام به شناسایی و اتخاذ استراتژیهای مناسب نمایند.

حق پرست و خدابین (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «درآمدی بر دکترین مطلوب دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» به این نتیجه رسیده اند که مدل تصمیم گیری دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران باید از گونه «فزاینده» به مدل بینش «فوق العاده» تغییر پیدا کند، تا از رکود فرهنگ بین المللی کنونی به تحرک، خلاقیت و استفاده از حداکثر ظرفیت ها حرکت کند.

برزویی (۱۳۹۸) در مقاله ای با عنوان «فرصت ها و چالش های دیپلماسی فرهنگی ج.ا.ا در سوریه؛ با تمرکز بر جریان های فرهنگی فعال در این کشور» بعد از اشاره به فعالیت فرهنگی جریان های سوریه، جریان های فعال فرهنگی در سوریه، رویکردهای فرهنگی، بایدهای سیاستی ج.ا.ا ایران در حوزه فرهنگی سوریه، چالش های سیاستی ج.ا.ا ایران در حوزه فرهنگی سوریه، وضعیت فرهنگی جامعه سوریه به الگوی ارتباطی که مشخص کننده چگونگی برنامه ریزی فرهنگی برای داشتن یک دیپلماسی فرهنگی کار آمد می باشد، پرداخته است.

میرزائی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «تدوین راهبردهای مدیریت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در منطقه غرب آسیا» با استفاده از روش دلفی و به کارگیری ابزارهای برنامه ریزی راهبردی (SWOT

و (QSPM) ۱۰ راهبرد بهینه ارائه نموده اند که شامل؛ به کارگیری ظرفیت فضای مجازی و نسل جوان در راستای خنثی سازی اقدامات دشمن با تولید محتوای سازنده فرهنگی، هدایت فضای فرهنگی کشور جهت ارتقاء سطح فرهنگ عمومی منطبق با فرهنگ ایرانی اسلامی و تقویت صادرات فرهنگی در منطقه غرب آسیا، تاثیرگذاری در تخصیص هدفمند اعتبارات فرهنگی به نخبگان جهت ارتقاء جاذبه های فرهنگی بومی، اعمال سیاست های منطبق با رهنمودهای رهبری در حوزه های فرهنگی جهت گسترش نفوذ منطقه ای، مقابله با نفوذ فرهنگی دشمن و به کارگیری ظرفیت منتقدان در راستای خنثی سازی اقدامات دشمن، عملیات رسانه ای و مجازی با به کارگیری شیوه های مناسب جهت انتقال فرهنگ ایرانی اسلامی، مدیریت تولیدات فرهنگی در فضای مجازی و حقیقی جهت اثرگذاری در منطقه غرب آسیا، ظرفیت سازی در کارگروه های تخصصی فرهنگی جهت تقویت و تولید محتوای فرهنگی در فضای حقیقی و مجازی منطبق با سیاست های کشور در منطقه، به کارگیری راهبردهای تهاجمی به جای راهبردهای تدافعی و استفاده از ظرفیت نخبگان فرهنگی در مقابل اقدامات دشمن جهت تغییر ارزش های و هنجارهای جامعه، برنامه ریزی مناسب جهت هدایت کیفی فضای فرهنگی با رویکرد افزایش نفوذ فرهنگی و تاثیر گذاری در منطقه می باشند.

منفرد (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان « نقش دیپلماسی فرهنگی در ارتقاء سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران» به این نتیجه رسیده است که دیپلماسی فرهنگی مفهومی به نسبت تازه در ترمینولوژی علوم سیاسی و روابط بین الملل به ویژه در ایران به شمار می رود. به طوری که علی رغم ضعف به کارگیری آن از سوی دولت ها با ضعف های نظری نیز روبرو است و آن چنان که شاید و باید مورد استفاده دانشگاهیان و مجریان سیاست خارجی و متولیان روابط فرهنگی بین المللی قرار نگرفته است. حتی در میان اسناد و سیاست های مرتبط نیز نمی توان فصلی مجزا حول محور دیپلماسی فرهنگی یافت؛ بلکه تنها اشاراتی شده است که باید از میان آن ها دست به استنباط زد.

در بحث پیشینه ها می توان گفت، کتاب و مقالات متعددی در خصوص دیپلماسی فرهنگی و اهمیت آن برای جمهوری اسلامی ایران نوشته شده است، اما در خصوص ارتقاء وضعیت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در منطقه به ویژه در سوریه نوین فعالیت پژوهشی انجام نشده که امید است این مقاله خلاء موجود در این زمینه را برطرف نماید.

۲- روش پژوهش تحقیق

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

پژوهش حاضر از نوع کاربردی - توسعه ای و به روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته است. این پژوهش برای استدلال و تحلیل یافته های خود رویکرد ترکیبی (کمی و کیفی) دارد. در بخش نخست این تحقیق با مصاحبه با ۲۰ نفر از خبرگان به گردآوری اطلاعات لازم در رابطه با موضوع اقدام و کدگذاری صورت گرفت. در بخش دوم یافته ها و مفروضه های بخش نخست به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس به منظور استخراج ابعاد مسئله از دیدگاه خبرگان در زمینه هدف های تحقیق تعداد ۴۲ گویه در قالب طیف ۵ گزینه ای لیکرت طراحی شد.

جامعه آماری و حجم نمونه

جامعه آماری	مشاغل	تعداد	ویژگی ها
بخش کیفی	اساتید و صاحب نظران	۲۰	استادان روابط بین الملل دانشگاه های تهران با داشتن تخصص دیپلماسی فرهنگی - داشتن سابقه رایزن فرهنگی در کشورهای غرب آسیا به مدت حداقل سه سال
بخش کمی	مدیران، رایزنان فرهنگی، متخصصان دیپلماسی فرهنگی در وزارت امور خارجه، سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۰	داشتن سن خدمتی ۲۰ سال به بالا داشتن مدرک کارشناسی ارشد به بالا داشتن فعالیت تخصصی در خصوص کشورهای غرب آسیا

روایی منطقی پرسش نامه از نظر کارشناسان و خبرگان برای بهبود روایی ابزار اندازه گیری استفاده گردید و روایی صوری، محتوایی و سازه پرسش نامه در فرایند پژوهش بررسی و مبتنی بر نظرخواهی از خبرگان و متخصصان و همچنین شاخص های CVI و CVR خواهد بود. همچنین برای محاسبه پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که همگی بالاتر از ۰/۷ بوده و در حد قابل قبول هستند.

۳- چارچوب مفهومی پژوهش

۳-۱- دیپلماسی

سیاست خارجی یک مفهوم و حوزه کلان حکومتی است که برای نائل شدن به آن نیازمند ابزارهای خاص خود است. که این ابزارها با مفهوم دیپلماسی گره خورده است. باور بر این است که دیپلماسی ابزار مدیریت صحنه سیاست خارجی است که دولت ها به آن تکیه می کنند و نمی توان بدون

دیپلماسی، برای سیاست خارجی معنا و کارکردی متصور شد. دیپلماسی را به عنوان فن اداره سیاست خارجی و یا تنظیم روابط بین المللی و همچنین حل و فصل اختلافات بین المللی از طرق مسالمت آمیز تعریف و توصیف کرده اند. اگر چه در بسیاری از مواقع دیپلماسی تنها یکی از ابزارهای اجرای سیاست خارجی در میان دیگر عوامل به شمار می رود اما در روند بهره گیری از حربه های اقتصادی، فرهنگی، و حتی نظامی نیز کاربرد آن ضرورت پیدا می کند(قوام، ۱۳۷۲: ۲۰۷). دیپلماسی هنر مرتبط ساختن عناصر قدرت ملی به موثرترین شکل با آن گروه از ویژگی های شرایط دیپلماسی بین المللی است که مستقیماً به منافع ملی مربوط می شوند. دیپلماسی تدوین و اجرای سیاست خارجی کشور را در همه سطوح بر عهده دارد و مغز متفکر قدرت ملی است(مورگنتا، ۱۳۸۹: ۲۴۷-۲۴۶).

۲-۳- مفهوم دیپلماسی فرهنگی

در حوزه سیاست خارجی که اغلب تحت سلطه تفکر واقعی سیاست است، فرهنگ و تبادل فرهنگی اغلب مطلوب تلقی می شوند، اما ضروری نیستند. دیدگاه رایج این است که، در حالی که دیپلماسی فرهنگی می تواند به ایجاد و حمایت از روابط کاری بین کشورها کمک کند، کاملاً تابع عناصر «قدرت سخت» (نظامی، توان اقتصادی و غیره) است (Tsuprykova, 2020: 20)

اما تغییراتی که از دهه ۱۹۷۰ با ظهور فناوری های ارتباطی دیجیتال رخ داده است، تولید و مصرف فرهنگی را تقویت کرده و بازیگران جدیدی در دیپلماسی به وجود آورده است که برای ساخت دانش و قدرت در نظام بین الملل به عنوان محوری شناخته می شوند. در نتیجه، عناصر مرتبط با دیپلماسی فرهنگی با دگرگونی هایی در محیط اجتماعی، اقتصادی و ژئوپلیتیکی هدایت شده اند و شکل های جدیدی از مداخله دولت ها را به وجود آورده اند. (Zanella et al, 2024: 3)

منظور از دیپلماسی فرهنگی، فرایندی است که از طریق آن دولت ها می توانند با توسل به ظرفیت ها، امکانات، توانمندی ها و ویژگی های فرهنگی خود بر افکار عمومی و رفتار سایر کشورها اثر بگذارند. در واقع، دیپلماسی فرهنگی ابزاری است که یک دولت با به معرض گذاشتن نمادهای فرهنگی، جذابیت هایی را در افکار عمومی مردم سایر کشورها ایجاد می کند تا از طریق نفوذ ناشی از آن، بر رفتار و سیاست های دولت بیگانه اثر گذارد (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۸۹: ۱۰۹). دیپلماسی فرهنگی فرایند مؤثری است که در آن فرهنگ یک ملت به جهان بیرون عرضه می شود و خصوصیات منحصر به فرد

فرهنگی ملت‌ها در سطوح دوجانبه و چند جانبه ترویج می‌یابند. این برنامه‌ها یا فعالیت‌ها، خود ممکن است در خدمت افرادی چون ایجاد صلح و ثبات جهانی، صدور فرهنگ‌ها و تقویت هویت ملی کشورها و جز اینها باشند (خانی، ۱۳۹۴: ۴۹). بنابراین دیپلماسی فرهنگی نمونه مهم به کارگیری قدرت نرم است و به کشورها این امکان را می‌دهد که در طرف مقابل نفوذ کنند و کشور هدف را از راه عناصری همچون فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی تحت تاثیر قرار دهند و به همکاری ترغیب نمایند. سرانجام طرف مقابل نیز حرکتی صورت دهد و چیزی را به زبان بیاورد که کشور مبدا در کشور مقصد به دنبال آن بوده است (Fedral Register, 2004: 77-87)

فرانک نینکوویچ^۱، دیپلماسی فرهنگی را تلاش برای ارتقای سطح ارتباطات و تعامل میان ملل جهان با هدف طراحی و بنیاد نهادن تفاهم‌نامه‌ها و توافقاتی بر اساس ارزش‌های مشترک می‌داند. (Ninkovich, 1996: 3) این در حالی است که بنا به تعریف گیفورد مالون^۲، دیپلماسی فرهنگی عبارت است از معماری یک بزرگراه دوطرفه به منظور ایجاد کانال‌هایی برای معرفی تصویر واقعی و ارزش‌های یک ملت و در عین حال، تلاش برای دریافت درست تصاویر واقعی از سایر ملت‌ها و فهم ارزش‌های آنها (Malone, 1988: 12) و سرانجام، در تعریف میلتن کامینگز^۳، دیپلماسی فرهنگی عبارت است از مبادله ایده‌ها، اطلاعات، هنر، نحوه زندگی، نظام ارزشی، سنت‌ها و اعتقادات به منظور دستیابی به مفاهیم مشترک و تقویت تفاهم متقابل میان ملت‌ها و کشورها. (Cummings, 2003: 1)

بنابراین، منظور از دیپلماسی فرهنگی تلاش برای درک، مطلع ساختن، مشارکت‌دادن و تأثیرگذار کردن بر مردم دیگر کشورها است. بر اساس تعریفی دیگر، دیپلماسی فرهنگی تبادل ایده‌ها، اطلاعات، هنر و دیگر جنبه‌های فرهنگ میان ملت‌ها به منظور تقویت تفاهم متقابل است، دیپلماسی فرهنگی در واقع تأمین منافع ملی با استفاده از ابزارهای فرهنگی است. (نوابخش، ۱۳۸۷: ۴۸) بنابراین دیپلماسی فرهنگی می‌تواند به راحتی به عنوان ابزاری قابل انعطاف و پذیرفته شده جهانی برای نزدیک شدن روابط کشورها مورد استفاده قرار گیرد. (Papaioannou, 2017: 943)

۳-۳- ویژگی‌های دیپلماسی فرهنگی

دیپلماسی فرهنگی و به خدمت گرفتن فرهنگ در سیاست خارجی، دارای مزیت‌ها،

- 1- Ninkovich
- 2- Gifford Malone
- 3- Cummings

و ویژگی‌های مهم و قدرتمندی است. و همین ویژگی‌ها و مزیت‌ها، عاملی شده تا کشورها در روابط خارجی خود به دیپلماسی فرهنگی توجه ویژه‌ای داشته باشند. مهمترین این مزیت‌ها شامل موارد زیر است (خانی، ۱۳۸۹: ۱۶۰-۱۵۹):

- مواجه شدن با مقاومت کمتر در جوامع و کشورهای مقصد: این از آن روست که فرهنگ در موارد بسیاری ضمیر ناخودآگاه افراد را، هدف قرار داده و با لطافت و ظرافت غیرمشهودی بر لایه‌های عمیق اذهان آنان تاثیر می‌گذارد.
- عاری بودن دیپلماسی فرهنگی از لحن خصمانه و آمرانه در کنار جذابیت بیشتر و نامحسوس بودن اعمال آن و در نتیجه هدف قرار دادن ذهن و روح مخاطبان خود.
- در دیپلماسی فرهنگی فرصت بهتری برای حضور جدی تر و مجال بیشتری برای ایفای نقش موثرتر توسط بازیگران غیر رسمی، نهادهای مدنی و اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی مهیا میشود و این به نوبه خود بر گستره حوزه مانور و دامنه تاثیر گذاری دیپلماسی فرهنگی در مقایسه با دیپلماسی سنتی می‌افزاید.
- دیپلماسی فرهنگی بیشتر به دنبال کشف، تعریف، و ترویج ارزش‌ها و منافع مشترک و جهانشمول و سپس، تامین منافع ملی در چارچوب این ارزش‌ها و منافع مشترک است.
- دیپلماسی فرهنگی می‌تواند به منزله فتح بابی برای مفاهیم بیشتر و بهتر میان کشورها به کار گرفته شود و به مرور زمان منجر به پایه ریزی روابط عمیق و پایدار فرهنگی میان کشورها شود و این تعمیق، حتی می‌تواند به حوزه‌های سیاسی و امنیتی هم تسری یابد.
- دیپلماسی فرهنگی می‌تواند خلاقانه تر، انعطاف پذیرتر و حتی فرصت طلبانه‌تر از دیپلماسی سنتی در بسیاری از حوزه‌ها طراحی و اجرا شود.

۴-۳- دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را به چند صورت می‌توان تعریف کرد: نخست، دیپلماسی فرهنگی ایران عبارت است از مبادله و تبادل ایده‌ها، انگاره‌ها، آید آل‌ها، اندیشه‌ها، اطلاعات، هنر، دانش، مهارت‌ها، باورها، سنت‌ها و سایر خاصه‌ها و عناصر فرهنگی میان ایران و دیگر کشورها و ملت‌ها جهت ایجاد و تقویت درک و فهم متقابل. برقراری یک شاهراه ارتباطی و اطلاعاتی برای

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

ارائه تصویر و ایمان واقعی از ملت ایران و تبیین و ترویج ارزش‌های فرهنگی – تمدنی آن به جهانیان از یک سو و ادراک، برداشت و شناخت صحیح و صادق از فرهنگ و ارزش‌های سایر ملت‌ها و کشورها از سوی دیگر، دومین تعریف از دیپلماسی فرهنگی به شمار می‌رود (اژدری و همکاران، ۱۳۹۶: ۶۸) بر پایه دیدگاه سوم، دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بدین صورت تعریف می‌شود: تلاش برای برقراری و سپس افزایش، ارتقاء و گسترش تعاملات، مبادلات و ارتباطات فرهنگی بین ملت ایران و دیگر ملت‌ها به منظور طراحی، تدوین و اجرای موافقت‌نامه‌ها و دستیابی به تفاهم فرهنگی مبتنی بر ارزش‌ها و فهم مشترک. هر یک از این تعارف سه‌گانه، بر وجوه، ابعاد، کارکردها و اهداف مختلف دیپلماسی فرهنگی تأکید می‌ورزد. اما از برایندها می‌توان استنتاج کرد که دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از ابعاد ابزار سیاست خارجی عبارت است از: تلاش و کوشش از پیش‌طراحی شده و سازمان‌یافته جمهوری اسلامی برای تأثیرگذاری بر برداشت‌های ادراکات، افکار، انگاره‌ها، ایده‌آل‌ها، ارزش‌ها، ایستارها و باورهای سایر ملت‌ها از طریق تبیین و ترویج فرهنگ و تمدن ایرانی و شناخت و درک واقعی از فرهنگ‌های دیگر به‌منظور تأمین و توسعه منافع ملی. ازاین‌رو، دیپلماسی فرهنگی متضمن و مستلزم تبیین، ترویج، معرفی و گسترش مؤلفه‌ها و عناصر، ارزش‌ها و ابعاد فرهنگ و تمدن ایرانی – اسلامی و گفتمان انقلاب اسلامی به ملت‌های منطقه خلیج‌فارس از طریق به‌کارگیری ابزارهای فرهنگی آن جوامع و کشورهاست (کشاورز شکری و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۷)

۵-۳- مهم‌ترین نهادهای دولتی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

الف) سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی:

بر اساس اساسنامه مصوب ۳۰/۸/۱۳۷۴ شورای عالی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به منظور ایجاد تمرکز در مدیریت و برخورداری از سیاست‌گذاری واحد و هماهنگی در فعالیت‌های فرهنگی، تبلیغی خارج از کشور و نیز استفاده بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود با تأیید مقام معظم رهبری آن بخش از نهادها، مؤسسات دولتی و عمومی که در خارج از کشور فعالیت فرهنگی- تبلیغی دارند در یکدیگر ادغام و سازمان واحدی با نام «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی» تشکیل شد. این سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل رسماً وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری و تصمیمات شورای عالی با رعایت سیاست خارجی نظام برای تحقق

اهدافی چون: عرضه صحیح فرهنگ و تمدن ایران و ویژگی‌های فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی آن؛ مقابله فکری با فرهنگ ضد دینی، ضداسلامی و ضدانقلابی و آگاه کردن مسلمان نسبت به توطئه‌های تفرقه‌انگیز دشمنان از حقوق مسلمانان؛ سیاست‌گذاری و هماهنگی کلیه فعالیت‌های فرهنگی تبلیغی در خارج از کشور را برعهده دارد. (صالحی امیری، ۱۳۹۵: ۷۰)

ب) وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

بر اساس قانون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مصوب دوازدهم اسفندماه یک هزار و سیصد و شصت و پنج مجلس شورای با عمده اهداف و وظایف زیر شکل گرفت:

استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب؛ رواج فرهنگ و هنر اسلامی؛ آگاهی جهانیان نسبت به مبانی و مظاهر اهداف انقلاب اسلامی؛ گسترش مناسبات فرهنگی با ملل و اقوام مختلف به خصوص مسلمانان و مستضعفان جهان و فراهم آمدن زمینه‌های وحدت میان مسلمین عهده دار بخش عمده ای از وظایف دیپلماسی فرهنگی است. این وزارتخانه که مسئول اجرای سیاست‌های رسمی نظام جمهوری اسلامی ایران در زمینه فرهنگ عمومی است و وظایف اساسی متعددی از جمله وظایف زیر را در تحقق اهداف مذکور بر عهده دارد. (صالحی امیری، ۱۳۹۵: ۷۱)

ج) وزارت امور خارجه

بر اساس قانون وظایف وزارت امور خارجه مصوب بیستم فروردین ماه یک هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی، وزارت امور خارجه باهدف اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران عهده‌دار اختیارات و وظایف اساسی متعدد از جمله وظایف زیر است:

الف) بررسی، برقراری، تنظیم، حفظ و توسعه روابط سیاسی جمهوری اسلامی ایران با سایر دولت‌ها و سازمان‌های سیاسی بین‌المللی و نظارت و اشراف بر سایر روابط خارجی، ایجاد و اداره نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی در کشورهای خارجی و سازمان‌های سیاسی بین‌المللی بر اساس قوانین و مقررات مربوط

ب) توجه و مراقبت دائم و اقدامات لازم و به‌موقع نسبت به وقایع بین‌المللی به‌ویژه وقایع جهان اسلام و تهیه و تنظیم گزارش‌های لازم و دقیق در این زمینه با ارائه پیش‌بینی‌ها جهت اطلاع مراجع ذی‌ربط؛ (طباطبایی، ۱۳۸۷: ۱۷۰)

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

۶-۳- راهکارهای تحقق اهداف دیپلماسی فرهنگی ج.ا. ایران

دو نمونه از راهکارها که بهره‌گیری از آنها در تحقق اهداف دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مؤثر است، اشاره شده است:

الف) انجمن‌های دوستی: از سال ۱۹۶۵ میلادی با همکاری سازمان یونسکو، بروز و ظهور یافتند و همواره در روابط و مناسبات فی‌مابین کشورها نقش بارزی را ایفا نموده‌اند. این سازمان‌های غیردولتی از توانایی و ظرفیت خوبی در توسعه و گسترش میان جوامع علمی و فرهنگی کشورها، روابط دوستانه و کاهش خشونت و تحکیم و تثبیت صلح برخوردارند. نهادهای فعال جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور می‌توانند با فراهم آوردن امکان حضور شخصیت‌های فرهنگی، هنری، علمی و دانشگاهی و حتی ورزشی در انجمن‌های دوستی و نیز افزایش مشارکت بخش خصوصی موجبات تقویت فعالیت انجمن‌های دوستی و برقراری ارتباط با مخاطبین کشورهای هدف گردند و تأثیر بسزایی بر جای بگذارند. تلاش در اجرای برنامه‌های فرهنگی مشترک موجب همبستگی بین فرهنگ‌ها شده و روابط دوستی و صمیمی میان مردم کشورها در چارچوب انجمن دوستی ارتقا و توسعه می‌یابد.

ب) صنعت گردشگری: باتوجه به پشتوانه هویتی فرهنگ و هنر ایران که دارای قدمتی چندهزارساله است و همواره آثار مادی و معنوی آن، تحسین و احترام مخاطبین را برانگیخته است، صنعت گردشگری به علت کارکردهای فرهنگی و اجتماعی و توسعه آن در برقراری فرهنگ صلح و دوستی از ابزارهای دیپلماسی فرهنگی بشمار می‌آید. زیرا دیدار و بازدید و تعامل با مردم کشورها و ارتباط با فرهنگ‌ها و سبک‌های زندگی در ایجاد درک متقابل، احساس نزدیکی به یکدیگر، گسترش همکاری‌های بین‌المللی و عاملی برای دوستی و تفاهم بین انسان‌ها و ایجاد صلح عمل می‌کند. علاوه بر این، گردشگری در بهبود وضعیت اقتصادی، کاهش نرخ بیکاری و افزایش درآمد سرانه مؤثر واقع شده و زمینه‌های توسعه پایدار را فراهم می‌سازد. از آنجاکه دیپلماسی فرهنگی در درازمدت اثرگذاری مناسبی بر روی ملت‌ها داراست و در ارتقا درک متقابل میان فرهنگ‌ها مؤثر واقع می‌شود، بنابراین در دنیای امروز بسنده کردن به کاربرد شیوه‌های گذشته در زمینه دیپلماسی جوابگوی نیازهای کنونی در توسعه روابط با کشورها نمی‌باشد؛ لذا باید سازوکارهای جدیدی برای دیپلماسی فرهنگی تعریف شود تا قابلیت‌ها و توانایی‌های خویش را در سیستمی متشکل از اهداف دولت، ابزارهای فرهنگی و انتقال حجم وسیع انتقال اطلاعات به کار گیرد. البته برای اجرای دیپلماسی فرهنگی، راهکارهای زیادی مانند؛ تقویت فعالیت شبکه‌های اجتماعی در ارائه تصاویر مثبت از جمهوری

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

اسلامی ایران در عرصه صلح‌دوستی و مبارزه با تروریسم و عدالت‌طلبی و همچنین تهیه و عرضه محصولات هنری و فرهنگی در حوزه سینما و رسانه و... را می‌توان برشمرد. (صالحی امیری، ۱۳۹۵: ۶۹)

۷-۳- اهمیت استراتژیک سوریه برای جمهوری اسلامی ایران

الف) مسیری برای کمک به گروه‌های طرفدار ایران

حزب‌الله لبنان سازمانی سیاسی - نظامی اسلام‌گرای شیعه در لبنان است. در زمان جنگ داخلی لبنان، حزب‌الله لبنان به کمک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، تعلیم نظامی داده شده و تحت حمایت مالی و سیاسی نظام جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. حزب‌الله لبنان ۳ هدف اصلی را به‌عنوان آرمان خود اعلام کرده که عبارتند از: محو آثار امپریالیستی غربی در لبنان، مجازات فلالتهای لبنان و برپایی حکومت اسلامی در لبنان. (حاجی یوسفی، ۱۳۸۷: ۶۴)

همسایگی سوریه با فلسطین اشغالی، لبنان، ترکیه و عراق به‌عنوان اجزای مهم ژئوپلیتیکی منطقه از اهمیت زیادی برخوردار است. مخالفت با حضور و نفوذ غرب در منطقه، اتخاذ رویکرد ضد اسرائیلی و حمایت از گروه‌های مقاومت در لبنان و فلسطین مهم‌ترین مؤلفه‌های مشترک سیاست منطقه‌ای ایران و سوریه به‌شمار می‌رود که دو کشور را به رکن اصلی محور مقاومت تبدیل کرده است (اسدی، ۱۳۹۱: ۱۶۹)

ب) مسیری برای مقابله با تهدیدات اسرائیل

جمهوری اسلامی ایران یکی از بازیگران مهم در بحران سوریه و قدرتمندترین حامی منطقه‌ای سوریه به‌شمار می‌رود. به‌جرات می‌توان گفت تاکنون حمایت‌های ایران از سوریه موجب شده است که دولت بشار اسد بتواند در برابر فشارهای همه‌جانبه غرب و بسیاری از کشورهای عربی و هم‌چنین ترکیه مقاومت کند. ایران به‌عنوان یکی از قدرت‌های بزرگ منطقه تلاش می‌کند کشورهای دیگر را وادار نماید تا این کشور را به‌عنوان یکی از تصمیم‌سازان آینده منطقه، به‌ویژه در مورد سوریه به‌رسمیت بشناسند و این همان چیزی است که آمریکا و اسرائیل نمی‌پسندند. ایران در بحران سوریه دارای نقش گسترده‌ای می‌باشد. مقامات ایرانی از این مسئله به‌خوبی آگاهند که علاوه بر نظام سوریه ایران نیز هدف بعدی می‌باشد. علاوه بر آن سقوط بشار اسد و نظام وی یک شکست راهبردی برای تهران محسوب می‌شود. این امر خود کاهش نفوذ ایران در منطقه را در پی خواهد داشت. سوریه علاوه

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲

شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

بر اهمیت راهبردی به دلیل جایگاهش در جبهه مقاومت و ارتباط و اتحاد با جمهوری اسلامی در محاسبات منطقه ای و جهانی، اهمیت مضاعف پیدا کرده است. زیرا هر حکومتی که پس از اسد در سوریه به قدرت برسد، کمتر از این رژیم میل به همکاری با ایران خواهد داشت (ربیعی و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۹) از ابتدای شکل‌گیری بحران در سوریه، جمهوری اسلامی ایران، ضمن حمایت از خواسته‌های مردم، تأکید بر انجام اصلاحات و لزوم حفظ حاکمیت ملی در سوریه، حمایت همه‌جانبه خود را از سوریه اعلام کرده است. (زرگر و معلومی، ۱۳۹۷: ۴۸)

ج) مسیری برای حمایت مستقیم از صدور انقلاب

در بحث علل و ریشه‌های شکل‌گیری مناسبات عالی جمهوری اسلامی ایران و سوریه می‌توان به این نکته اشاره کرد که پیروزی انقلاب اسلامی در ایران موجب ایجاد تحولات زیادی در سطح منطقه غرب آسیا گردید و بسیاری از ترتیبات سیاسی و امنیتی منطقه را دستخوش تحول نمود مجموعی این تحولات علاوه بر وضعیت داخلی دو کشور ایران و سوریه، فرصت‌ها و تهدیدهایی را پیشروی این دو کشور قرارداد که این فرصت‌ها و تهدیدها موجب شکل‌گیری منافع مشترک، فرصت‌های مشترک و تهدیدهای مشترک برای دو کشور گردید و این دو کشور را به‌صورت همکار، همراه با متحد به یکدیگر نزدیک کرد. می‌توان گفت که وقوع انقلاب اسلامی ایران از همان ابتدا مورد استقبال سوریه قرار گرفت. به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی، حافظ اسد طی پیامی به مقامات ایران این پیروزی را تبریک گفت و مراتب حمایت خود را نسبت به انقلاب اسلامی ایران اعلام نمود. از نیمه سال ۱۹۷۹ گرمی‌روابط میان ایران و سوریه محسوس بود. موقعیت اسد به گونه‌ای بود که به صورت علنی از انقلاب اسلامی تمجید می‌کرد، در همین زمان اسد متقاعد شده بود که عراق کمک‌های آشکاری به اخوان المسلمین در مبارزه علیه او در سوریه می‌دهد. همین امر باعث شد که اسد مقابل عراق و کشورهای متحد آن نظیر اردن که با اخوان المسلمین سوریه پیوند برقرار کرده بودند، با جمهوری اسلامی ایران در مسیر اتحاد قرار گیرد. افزایش دشمنی با صدام، باعث گردید که اسد بیشتر متکی به ایران گردد. (صادقی و لطفی، ۱۳۹۴: ۲۰)

۸-۳- چالش‌های دیپلماسی فرهنگی ایران و سوریه

در کنار فرصت‌ها و زمینه‌های مناسب و مساعد فرهنگی، چالش‌ها و محدودیت‌های متعدد نیز برای دیپلماسی فرهنگی ایران وجود دارد که باید بر آن غلبه کرد:

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

الف) بی‌اعتمادی به ایران

بی‌اعتمادی و سوءظن متقابل ایران و اعراب پیشینه تاریخی دیرینه دارد. اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری جمهوری اسلامی بی‌اعتمادی کشورهای عربی نسبت به ایران تشدید و تقویت شد.

ب) ایدئولوژیک و سیاسی شدن فرهنگ ایران

پیروزی انقلاب اسلامی و نگرانی کشورهای عرب حاشیه از صدور آن باعث ایدئولوژیک شدن فرهنگ ایران در نزد آنان شده است. در اثر تحولات عراق و لبنان نیز فرهنگ و هویت ایرانی و شیعی سیاسی و امنیتی شده است. در نتیجه، کشورهای عربی حاشیه با فرهنگ ایرانی و انقلاب اسلامی به مثابه یک پدیده و تهدید سیاسی-امنیتی برخورد می‌کنند. این تصور و تلقی، خود نوعی ایران‌هراسی را در کشورهای منطقه برمی‌انگیزد. ایران‌هراسی نیز به نوبه خود باعث اتخاذ و اجرای سیاست ایران‌زدایی از سوی این کشورها می‌شود.

ج) حضور وهابیت در کشورهای عرب منطقه

در کنار ناسیونالیسم عربی و پان‌عربیسم، به عنوان ایدئولوژی سکولار در جهان عرب، سلفی‌گری افراطی و وهابیت سیاسی شده، ایدئولوژی مذهبی، مقابله با فرهنگ ایرانی و انقلاب اسلامی را برمی‌انگیزد. پس از وقوع حادثه ۱۱ سپتامبر، فعالیت وهابیت و وهابیون در کشورهای عربی منطقه کاهش یافت. اما با فروکش کردن سیاست‌های امریکا در منطقه و به محاق رفتن طرح خاورمیانه بزرگ از یک سو و قدرت‌یابی شیعیان، مجدداً فعالیت گروه‌ها و جنبش‌های وهابی منطقه فزونی گرفته است (همان: ۱۷).

۴- یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل آنها

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوره نوین

جدول شماره ۱: کدگذاری مصاحبه های انجام شده

کدگذاری محوری	کد اولیه
سازوکارهای مالی	معالقات های مالی بخش فرهنگی
	اعطای اعتبار برای تبلیغات فرهنگی در دو کشور
	در نظر گرفتن بودجه دولتی برای مترجم
	تبادل ارزی میان دو کشور ایران و سوریه
سازوکارهای علمی و دانشگاهی	احداث کتابخانه های قارسی یا کتب اصیل در سوریه
	احداث دانشگاه های آموزش زبان و فرهنگ قارسی در سوریه
	تدریس زبان و ادبیات قارسی در دانشگاه های سوریه
	تدریس شعر و ادب پارسی در دانشگاه های سوریه
	سازماندهی مراکز و انجمن های علمی فرهنگی در کشور سوریه
	تدریس موسیقی اصیل ایرانی در دانشگاه های موسیقی سوریه
	آموزش زبان قارسی به زبان آموزان سوری مبتنی بر کرسی های زبان قارسی در دانشگاه ها
	برگزاری سمینارهای علمی
	اقتراح بخش مطالعات و پژوهش ها در کشور سوریه به کمک وزارت خارجه ایران
	معرفی آداب و رسوم اصیل ایرانی در نمایشگاه های قصلی در سوریه
	برگزاری کارگاه های دوره ای آثار فرهنگی ایران در سوریه
	برگزاری مجامع جهانی شیعه شناسی در کشور سوریه
	ساماندهی جشنواره ها و نمایشگاه ها و برنامه های مختلف فرهنگی میان دو کشور
	مبادلات علمی و دانشگاهی
	دعوت از پژوهشگران سوری جهت شرکت در مجامع علمی فرهنگی
	در نظر گرفتن بورسیه های آموزشی برای نخبگان دو کشور
	ترجمه و چاپ آثار علمی ایرانی در سوریه
	تسهیل ارتباطات میان نخبگان علمی ج. ا. ی. و سایر کشورها از جمله سوریه نوین
	پذیرش دانشجویان از کشور سوریه و برعکس
	تعامل علمی حوزه های علمیه دو کشور
	ارتقای تعامل گردشگری میان دو کشور

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

سازوکارهای فرهنگی	ی‌رگزازی مسایقات ورزشی دوستانه میان دو کشور
	ی‌رگزازی اردوهای گردشگری فرهنگی
	فعالیت‌های مذهبی کشور ایران در سوریه
	در نظر گرفتن واحدهای فعالیت فرهنگی در کشور سوریه
	در نظر گرفتن جویایز بین المللی فرهنگی
	ی‌رگزازی هفته‌های فرهنگی در کشور سوریه
	انتشار کتاب‌های فارسی در سوریه
	انتشار روزنامه و مطبوعات فارسی در کشور سوریه
	سامان دهی مراکز فروش کتب فارسی در سوریه
	تأسیس مراکز ایران شناسی و شیعه شناسی در سوریه
	قراهم کردن تسهیلات لازم جهت افزایش دسترسی به تولیدات فرهنگی مردم ایران
	ی‌رگزازی جشن‌های مذهبی و گردهمایی هیئت دولت دو کشور
	نشست‌های علمی فرهنگی میان دو کشور
	ی‌رگزازی‌های کرسی‌های زبان فارسی در دانشگاه‌های سوریه
	همایش‌ها و فعالیت‌های پژوهشی در راستای مقایله به اسلام هراسی، شیعه هراسی و ایران هراسی در سوریه
	نیادل کالاهای فرهنگی میان دو کشور
	انعقاد موافقت نامه‌های فرهنگی میان دو کشور
	همکاری صدا و سیمای دو کشور در راستای ساخت فیلم‌های مشترک
	تسهیل ارتباطات میان تخیلمان فرهنگی ج. ا. ا یا سایر کشورها از جمله سوریه نوین
	همکاری دو کشور در عرصه موسیقی
	ساماندهی کتابخانه‌های کتب فارسی در کشور سوریه
	ساماندهی تیعه‌ها میان دو کشور
	روابط فرهنگی دو کشور در قالب ی‌رگزازی همایش‌های مشترک
	تعامل فرهنگی حوزه‌های علمیه دو کشور
	همکاری دو کشور در جهت مقابل یا آمیرالیزم فرهنگی
	ترجمه و چاپ آثار فرهنگی ایرانی در سوریه
	قضای فرهنگی مثبت برای مقایله یا نه‌اجم فرهنگ‌های مهاجم قرامنطقه ای
	آشنا کردن ملت ایران یا ارزش‌های فرهنگی سوریه نوین

جدول شماره ۲: وضعیت مؤلفه‌ها به لحاظ توصیفی

سازوکار	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار	واریانس
دولتی	سازوکارهای مالی	۱۵.۱	۱.۱۵۵	۱.۳۳
	سازوکارهای علمی و دانشگاهی	۵۴.۷۵	۱.۲۸۵	۱.۶۵۱
	سازوکارهای گردشگری	۱۰.۹۵	۱.۰۶	۱.۱۲۴
	سازوکارهای فرهنگی	۶۸.۵۰	۱.۳۶۹	۱.۸۷۴

هـ

شده است بر این اساس تجزیه و تحلیل واریانس فریدمن زمانی مورد استفاده می‌باشد که متغیرها مورد مطالعه با استفاده از مقیاس رتبه‌های و نسبی اندازه‌گیری شده باشند. این آزمون هنگامی به کار می‌رود که داده‌های آماری حداقل ترتیبی باشند و بتوان با مفهوم ترتیبی آنها را در رده‌بندی دو طرفه مرتب نمود. به کمک این آزمون می‌توان متغیرهای موجود در تحقیق را رتبه‌بندی نمود؛ به منظور رتبه‌بندی هر یک از ابعاد سازوکارهای دولتی از آزمون فریدمن استفاده گردید.

خروجی Spss شامل دو جدول می‌باشد. در جدول نخست، میانگین رتبه‌های هر متغیر ارائه شده و در جدول دوم نیز مشخصات آماری و آماره χ^2 ارائه گردیده است. با توجه به خروجی Spss مقدار عدد معنی داری (sig) ۰/۰۰۰ بوده و از سطح معنی‌داری استاندارد (۵ و ۱ بیشتر است. در ذیل جدولهای مربوطه ارائه می‌گردد.

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوره نوین

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۲: میانگین رتبه

میانگین رتبه	سازوکارهای دولتی
۲/۶۲	سازوکارهای فرهنگی
۲/۳۰	سازوکارهای علمی و دانشگاهی
۲/۱۸	سازوکارهای گردشگری
۲/۱۰	سازوکارهای مالی

جدول شماره ۳: میانگین رتبه متغیرها

مقادیر محاسبه شده	شاخص‌های آماری
۹/۰۸۳	χ^2
۶	درجه آزادی
۰/۰۲۸	(sig) عدد معنی داری

نتیجه‌گیری

امروزه دیپلماسی فرهنگی یکی از مهمترین نوع دیپلماسی عمومی نقش مهمی در افزایش قدرت نرم و پیشبرد اهداف و منافع ملی کشورها دارد و کشورهایی که از ظرفیت فرهنگی بالایی برخوردار بوده به این نوع دیپلماسی اهتمام جدی دارند. جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت فرهنگی حاکم در آن به دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی خود توجه ویژه‌ای داشته و نهادهای دولتی و غیر دولتی این مأموریت مهم را در خارج از مرزهای کشور به خصوص در کشورهایی که قرابت فرهنگی و تمدنی نزدیکی با جمهوری اسلامی ایران دارند، انجام می‌دهند. یکی از این کشورهای مهم سوریه است. ایران و سوریه از گذشته روابط سیاسی و دیپلماسی فعال و پایداری با یکدیگر داشتند. در سال‌های اخیر که کشور سوریه یکی از مهم‌ترین کشورهای مورد هدف در سیاست خارجی ایران بوده، اهمیت دیپلماسی فرهنگی ناظر به این کشور بیش از پیش نمایان گردیده است. اما به نظر می‌آید جمهوری اسلامی ایران در بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها اهتمام لازم را به کار نبسته است، که در این

مقاله تلاش شد سازوکارهای دولتی ارتقاء دیپلماسی فرهنگی در سوریه با استفاده از نظر خبرگان مورد بررسی قرار گیرد.

براساس کدگذاری های صورت گرفته بر اساس نتایج مصاحبه با نخبگان، سازوکارها در ۴ مولفه اصلی تعیین گردید که شامل سازوکارهای مالی، فرهنگی، گردشگری، علمی و دانشگاهی بود و براساس نظر خواهی از متخصصان سازوکار فرهنگی در رتبه اول و سازوکارهای علمی و دانشگاهی، گردشگری و مالی در رتبه های بعدی قرار گرفت. مهمترین شاخص هایی سازوکارهای فرهنگی به ترتیب رتبه بندی شامل موارد زیر بود: برگزاری هفته های فرهنگی در کشور سوریه، انتشار کتاب های فارسی در سوریه، انتشار روزنامه و مطبوعات فارسی در کشور سوریه، ایجاد مراکز فروش کتب فارسی در سوریه، ایجاد مراکز ایران شناسی و شیعه شناسی در سوریه، ارائه تسهیلات لازم جهت افزایش دسترسی به تولیدات فرهنگی ایران برای مردم سوریه، برگزاری جشن های مذهبی در کشور سوریه، برگزاری نشست های علمی فرهنگی میان دو کشور، ایجاد کرسی های زبان فارسی در دانشگاه های سوریه، تبادل کالاهای فرهنگی میان دو کشور، انعقاد موافقت نامه های فرهنگی میان دو کشور، همکاری صداوسیما دو کشور در راستای ساخت فیلم های مشترک، تسهیل ارتباطات میان نخبگان فرهنگی ج.ا.ا با نخبگان سوریه، همکاری دو کشور در عرصه موسیقی، ساماندهی کتابخانه های کتب فارسی در کشور سوریه، ساماندهی تبعه ها میان دو کشور، روابط فرهنگی دو کشور در قالب برگزاری همایش های مشترک، همکاری دو کشور در قالب جبهه مقاومت اسلامی، ترجمه و چاپ آثار فرهنگی ایرانی در سوریه. مهم ترین شاخص های سازوکارهای علمی و دانشگاهی شامل موارد زیر بود: احداث کتابخانه های فارسی در سوریه، احداث مؤسسات آموزش زبان و فرهنگ فارسی در سوریه، تدریس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه های سوریه، ایجاد مراکز و انجمن های علمی فرهنگی در کشور سوریه، تدریس موسیقی اصیل ایرانی در دانشگاه های موسیقی سوریه، برگزاری سمینارهای علمی در کشور سوریه، معرفی آداب و رسوم اصیل ایرانی در نمایشگاه های فصلی در سوریه، برگزاری کارگاه های دوره های آثار فرهنگی ایران در سوریه، برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه ها و برنامه های مختلف فرهنگی میان دو کشور، انجام مبادلات علمی و دانشگاهی میان دو کشور، دعوت از پژوهشگران سوری جهت شرکت در مجامع علمی فرهنگی در ایران، اعطای بورسیه های تحصیلی برای دانشجویان دو کشور، ترجمه و چاپ آثار علمی ایرانی در سوریه، تسهیل ارتباطات میان نخبگان علمی ج.ا.ا با نخبگان سوریه، تعامل علمی و فرهنگی میان حوزه های علمیه دو کشور. در بخش سازوکارهای گردشگری گسترش تعامل گردشگری میان دو کشور، برگزاری مسابقات ورزشی دوستانه میان دو کشور و برگزاری اردوهای گردشگری مورد تاکید قرار گرفت و سازوکارهای مالی که در رتبه بعدی قرار گرفت شامل: معافیت های مالی بخش فرهنگی، اعطای اعتبار برای

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

تبلیغات فرهنگی در دو کشور، در نظر گرفتن بودجه دولتی برای مترجم و تبادل ارزی میان دو کشور ایران و سوریه، بود که برای تحقق سازوکارهای احصاء شده موارد زیر پیشنهاد می گردد:

۱- بکارگیری مشاوران متخصص و مجرب در حوزه دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی به منظور بهره گیری از تجارب نهادهای دیپلماسی فرهنگی

۲- توسعه نقش نهادهای دیپلماسی فرهنگی در تصمیم سازی های سیاست خارجی

۳- بازتعریف مأموریت ها و اهداف دستگاه های متولی دیپلماسی فرهنگی و سیاست خارجی در سوریه

۳- تنظیم مفاد قانونی مالیاتی در راستای کمک های مالیاتی و بخشش های کامل مالیاتی برای بخش های فرهنگی

۴- اجتناب از سیاسی کاری در دیپلماسی فرهنگی تدوین سیاست های واقع گرایانه

۵- گسترش رسانه های مکتوب و ترجمه آنها، دوبله فیلم ها و انتقال آنها از طریق ارتباطات رسمی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

منابع

- اسدی، علی اکبر (۱۳۹۵). سیاست خارجی تهاجمی و سیاست داخلی عربستان. فصلنامه روابط خارجی، ۸ (۱)، ۹-۱۶.
- امیرخانی، کاوه و هدایت بهراموند (۱۳۹۷). هویت‌سازی در عربستان سعودی. فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی، ۴ (۱۲)، ۸۳-۱۰۰.
- آجرلو، حسین (۱۳۹۳). بحران هویت در عربستان. قابل دسترس در: <https://www.islam-times.org>
- پروین، خیرالله (۱۳۸۹). تاثیر جهانی شدن و تحولات بین‌المللی در حاکمیت و استقلال دولت‌ها. فصلنامه سیاست، ۴۰ (۴)، ۴۱-۶۱.
- جوانشیری، احمد (۱۳۸۸). منافع ملی و مداخلات بشردوستانه: بررسی نظری و تجربی. فصلنامه سیاست ۳۹ (۲)، ۶۷-۸۸.
- حاجی‌مینه، رحمت (۱۳۹۲). مداخله بشردوستانه از دیدگاه نظریه‌های روابط بین‌الملل. فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل. ۱ (۸)، ۲۰۵-۲۲۹.
- خلیلی، رضا (۱۳۹۶). فرهنگ استراتژیک عربستان سعودی. فصلنامه مطالعات راهبردی. ۷۵، ۸۳-۱۰۶.
- داوند، محمد؛ اسلامی، محسن و محمدحسین جمشیدی (۱۳۹۸). تحلیل نقش‌آفرینی‌های ایدئولوژیک و سیاسی عربستان سعودی در قبال راهبرد فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در جهان اسلام. فصلنامه مجلس و راهبرد، ۹۹، ۹۹-۱۲۴.
- دهشیری، محمدرضا (۱۳۷۸). شیوه مداخله قدرت‌های بزرگ در کشورهای ضعیف. مجله پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع)، ۱-، ۳۳-۶۴.

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

رئیس دزکی، لایلا و محمد کفاش نیری (۱۳۹۳). تاثیر جهانی شدن بر اصل عدم مداخله؛ با تاکید بر بحران سوریه. تحقیقات سیاسی و بین‌المللی، ۶(۲۱)، ۳۱-۶۱.

زکریا، فرید (۱۳۸۵). آینده آزادی، اولویت لیبرالیسم بر دموکراسی، ترجمه امیرحسین نوروزی. تهران: نشر نو.

صفایی، سیدحسین (۱۳۶۷). مداخله در امور کشورهای دیگر از دیدگاه حقوق بین‌الملل. مجله حقوقی بین‌المللی، ۸(۹)، ۴۰۵۰.

طاهری چورسی، مسعود (۱۳۹۱). تاثیر عدم مداخله و نفوذ غیرقهری. قابل دسترس در: <http://masoud85.blogfa.com/post/28>

عزیزی، ستار (۱۳۹۰). بررسی مشروعیت دعوت از مداخله خارجی در مختصات داخلی: با تاکید بر رای دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه فعالیت‌های نظامی در سرزمین کنگو. فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، ۱۳(۳۳)، ۱۹۶-۱۶۵.

علوی تبار، علیرضا (۱۳۹۷). لیبرالیسم و دموکراسی. قابل دسترس در: <https://3danet.ir/>
فاروقی، جمشید (۱۳۹۶). محورهای استراتژی اقتصادی عربستان سعودی. قابل دسترس در: <https://www.dw.com/fa-ir>

قربان‌نیا، ناصر (۱۳۸۲). بررسی مداخله بشردوستانه از منظر اخلاق، فصلنامه مفید، ۳۷، ۱۲۵-۱۵۲.

قربانی، فهیمه (۱۳۹۶). ائتلاف‌های امنیتی عربستان سعودی. قابل دسترس در: <http://www.faratab.com/news>

قنبرلو، عبدالله (۱۳۹۶ الف)، اقتصاد سیاسی مداخله‌گرایی در سیاست خارجی آمریکا. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

قوام، عبدالعلی و رحمان نجفی سیار (۱۳۹۲). ارتقای مفهوم مداخله بشردوستانه.

پژوهشنامه روابط بین الملل، ۶ (۲۴)، ۶۰-۳۷.

محرابی، مانی (۱۳۹۶). ائتلاف‌های عربستان به سرانجام نرسیده است. قابل دسترس در:

<https://icpalestine.par.liran.ir>

محمدرضائی، حسن؛ میرعباسی، باقر و علی کمالی (۱۳۹۸). مبانی توسل به زور و

ممنوعیت آن در حقوق بین‌الملل با تاکید بر منشور سازمان ملل متحد. فصلنامه تحقیقات

حقوق طبیعی ایران و بین‌الملل، ۱۲ (۴۵)، ۱۴۱-۱۱۹.

نصیری، عبدالله (۱۳۹۲). آشنایی با عربستان. تهران: نشر مشعر.

Beatty, A.(2003) . *The Wahhabi Tribe: An Analysis of Authority in the Unification of the Arabian Peninsula, 1902-1932*, Montreal: McGill University.

Bronson, R(2011) .), Saudi Arabias Intervention in Bahrain: A Necessary Evil or a Strategic Blunder? *Foreign Policy Research Institute*.

Desai, M .(2013) .*Humanitarian Intervention in the Post-Cold War Era: A Post-Colonial Critique on New Interventionism*, Lund University.

The International Community and Intervention Cases of Genocide, (2008) .Dowell A .Leeds: University of Leeds

Downs, K .(2012) .A Theoretical Analysis of the Saudi-Iranian Rivalry in Bahrain. *Politics & International Studies*, 8.

Evanc, G, & Sahnoun, M (2001), *The Responsibility to Protect*, ISISS.

Friedman, U. (2017). *Ways to Interfere in American Elections without Breaking the Law*. Available at: <https://www.theatlantic.com/>

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

Gainborough, M. (2011). *Liberal Interventionism and the Global North: The Case of Britains Inner Cities*, Bristol: University of Bristol.

Gent, S. E. (2003). *Instability Intervention and Inter-Power Politics*, University of Rochester.

International Crisis Group (2016). Yemen: Is Peace Possible?. *Middle East Report*, No.16718.

Knoema. (2019a). *Saudi Arabia - Exports of goods and services in % of GDP*. Available at: <https://knoema.com/atlas/Saudi-Arabia/topics/Economy/National-Accounts-GDP-byExpenditure-PercentageDistribution-Shares/Exports>.

Knoema. (2019b). *Saudi Arabia - Imports of goods and services in % of GDP*. Available at: <https://knoema.com/atlas/Saudi-Arabia/topics/Economy/National-Accounts-GDP-byExpenditure-PercentageDistribution-Shares/Imports>.

Knoema. (2019c). *Saudi Arabia - Total primary energy production*. Available at: <https://knoema.com/atlas/Saudi-Arabia/topics/Energy/Total-Energy/Primary-energyproduction>.

Knoema. (2019d). *Saudi Arabia - Crude Oil including Lease Condensate Reserves*. Available at: <https://knoema.com/atlas/Saudi-Arabia/topics/Energy/Oil/Crude-oil-reserves>.

Knoema. (2019e). *Saudi Arabia - Average consumer prices inflation rate*. Available at: <https://knoema.com/atlas/Saudi-Arabia/Inflation-rate>.

Kolb, R. (2003). *Note on Humanitarian Intervention*. Geneva: University of Geneva.

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

Levallois, A. (2017). Saudi Arabia: Towards a More Interventionist Diplomacy. *Mediterranean Year Book*.

Lopour, J. (2016). Spotlight on Yemen's Forgotten War and Humanitarian Disaster. *Cigi Papers*, No.97.

Mathhiensen, T. (2015). *The Domestic Sources of Saudi Foreign Policy: Islamists and the State in the Wake of the Arab Uprisings, Project on U. S. Relations with the Islamic War*.

Mc Millan, J. (2006). *Saudi Arabia and Iraq, Oil, Religion, and an Enduring Rivalry*, Special Report.

Mises, L. (1998). Interventionism: An Economic Analysis. *The Foundation for Economic Education, INC*.

Nunlist, Ch. (2015). War in Yemen: Revolution and Saudi Intervention. *CSS Analyses in Security Policy*, No.175.

Nuruzzaman, M. (2013), Politics, Economics and Saudi Military Intervention in Bahrain. *Contemporary Asia*.

Perez-Seoane Pedro. (2013). *NATO's Criteria for Intervention in Crisis Response Operation: Legimilitaoy and Legality*. Royal Danish Defence College.

Person, F, Walker, S. & Stern, S. (2006). Military Intervention and Prospects for Democratization. *International Journal of Peace Studies*, Vol.11, No. 2.

Pettinger, T. (2015-2016). What Is the Impact of Foreign Intervention on Radicalization?. *Journal for Deradicalization*, No.5.

Platinga, A. (2008). What is the Intervention. *Theology and Science*, 6 (4).

سال دوم، شماره ۲،

شماره ۶، پیاپی ۶،

پاییز و زمستان

۱۴۰۲

شناسایی

سازوکارهای دولتی

ارتقاء دیپلماسی

فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران در

سوریه نوین

Portela, C. (2000). *Humanitarian Intervention, NATO and Interventional Law*, Berlin Information Center for Transatlantic Security (BTTS).

Pugh, M. C. (2009). International Intervention. *International Relations*, (2).

Regan, P.M. (2000). *Third Party Interventions and the Duration of Interstate Conflicts*. Binghamton University.

Reutlinger, A. (2013). *Interventionist Theories of Causation and Free Will*. University of Cologne.

Salisbury, P. (2015). *Yemen and the Saudi-Iranian Cold War*. Middle East and North Africa Program.

Selcen N. & Akgul, P (2016). From Stillness to Aggression: The Policy of Saudi Arabia towards Syria after the Arab Spring. *International Journal of Humanities and Social Science*, Vol.6.

Sharp, J. M. (2015). *Yemen: Civil War and Regional Intervention*. Congressional Research Service.

The War Report (2017). *The Armed Conflict in Yemen: A Complicated Mosaic*. Geneva: Geneva Academy.

Theglobeconomy. (2019a). *Saudi Arabia: investment*. Available at: <https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/investment/>.

Theglobeconomy. (2019b). *Saudi Arabia: investment growth*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/investment_growth/.

Theglobeconomy. (2019c). *Saudi Arabia: Foreign Direct Investment, billion dollars*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/fdi_dollars/.

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین

Theglobeconomy. (2019d). *Saudi Arabia: Oil revenue*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/Oil_revenue/.

Theglobeconomy. (2019e). *Saudi Arabia: Tax revenue*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/Tax_revenue/.

Theglobeconomy. (2019f). *Saudi Arabia: Natural resources income*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/Natural_resources_income/.

Theglobeconomy. (2019g). *Saudi Arabia: Economic growth*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/Economic_growth/.

Theglobeconomy. (2019h). *Saudi Arabia: Gross Domestic Product (GDP)*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/gdp_current_local_currency/.

Theglobeconomy. (2019i). *Saudi Arabia: GDP per capita, PPP*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/GDP_per_capita_PPP/.

Theglobeconomy. (2019j). *Saudi Arabia: Unemployment rate*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/Unemployment_rate/.

Theglobeconomy. (2019k). *Saudi Arabia: Human development*. Available at: https://www.theglobeconomy.com/Saudi-Arabia/human_development/.

Vatanabe, T. & Yabo, T (2007). The Great Intervention and Massive Money Injection: The Japanese Experience 2003-2004. *Understanding Inflation Dynamics of the Japanese*

(*Economy*, Working Paper Series, 12

سال دوم، شماره ۲،
شماره ۶، پیاپی ۶،
پاییز و زمستان
۱۴۰۲
شناسایی
سازوکارهای دولتی
ارتقاء دیپلماسی
فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران در
سوریه نوین